

Mogelijke relatie tussen smetplekken en Mortellaro

Smetplekken, ook wel 'udder cleft dermatitis' genoemd, zitten meestal tussen de voorkwartieren en de buikhuid van een koe maar komen ook voor tussen de vier kwartieren. Ze komen zowel in de lactatie als in de droogstand voor. Smetplekken zijn in Nederland tot nu toe nog niet onderzocht. Daarvoor was het dus de hoogste tijd, vonden mastitideskundigen Richard Olde Riekerink en Theo Lam van de GD. Zij deden in 2011 een onderzoek naar deze smetplekken.

Wat zijn smetplekken?

Smetplekken zijn zweren die meestal tussen de voorkwartieren en de buikhuid zitten. Een smetplek lijkt wat op uierhuidcezem. Typische kenmerken van smetplekken zijn vocht, afsterven van de huid en een doordringende lucht. Als de aandoening niet wordt behandeld, dan kunnen er diepe wonden ontstaan. Indien smetplekken voorkomen dichtbij de melkader is er zelfs een risico op doodbloeden. Bovendien vergroot de aanwezigheid van smetplekken de kans op mastitis.

Nog veel onbekend

Ondanks dat smetplekken een bekend verschijnsel zijn, is er nog weinig onderzoek naar gedaan en is er ook weinig bekend over een juiste behandeling. Er wordt gedacht dat smetplekken en de Ziekte van Mortellaro met elkaar te maken hebben, maar ook dat is niet zeker. Daarom is er vorig jaar onderzoek uitgevoerd naar smetplekken. In dit onderzoek werd allereerst het vóórkomen van smetplekken

in beeld gebracht en vervolgens werd gekeken naar risicofactoren op koe- en bedrijfsniveau. Daarna werden in een pilotonderzoek drie verschillende therapieën geëvalueerd.

Opzet onderzoek

Voor het onderzoek werden twintig melkveebedrijven door heel Nederland benaderd. In totaal werden 1.143 melkgevende en droge koeien gefotografeerd en beoordeeld op de aanwezigheid en de ernst van smetplekken. Ook werd op ieder bedrijf een enquête uitgevoerd met vragen over onder meer de bedrijfsgrootte, ventilatie, type vloer, hygiënemanagement, aanwezigheid en gebruik van voetbaden, het voorkomen van schurftmijt en de Ziekte van Mortellaro. De vijf bedrijven waar de meeste smetplekken voorkwamen, deden mee met het onderzoek naar behandelmethoden. De dieren werden behandeld met één van de drie geselecteerde middelen en vervolgens werd met foto's de mate van genezing bijgehouden.

“De aanwezigheid van smetplekken vergroot de kans op mastitis”

Resultaten

Uit het onderzoek kwamen de volgende resultaten naar voren:

- Smetplekken komen voor op 85% van de Nederlandse melkveebedrijven. Het percentage dieren met smetplekken op één bedrijf varieerde van 0 tot 13%.
- Diepe uiers en een zwakke vooraanhechting lijken de kans op smetplekken te vergroten. Dit zorgt namelijk voor een vochtige en warme plek waar bacteriën goed gedijen.
- Ventilatie, type vloer en hygiënemanagement hebben geen enkele invloed op het voorkomen van smetplekken.
- Bedrijven met een hogere jaarlijkse melkproductie, grotere bedrijven en bedrijven die gebruik maakten van voetbaden, hadden meer koeien met smetplekken. De relatie tussen smetplekken en de aanwezigheid van voetbaden is mogelijk te verklaren doordat bedrijven die voetbaden gebruiken, waarschijnlijk een hoge infectiedruk hebben voor Mortellaro.
- De drie onderzochte behandelmiddelen leken geen positief effect te hebben bij koeien met ernstige smetplekken.

In dit onderzoek is het belang van smetplekken aangetoond en is een aantal risicofactoren in beeld gebracht, maar is ook gebleken dat nog verder onderzoek nodig is. De resultaten laten zien dat het belangrijk is om in de fokkerij te streven naar een sterke vooraanhechting en niet te diepe uiers. Ook wordt het vermoeden dat smetplekken te maken hebben met Mortellaro, onderstreept. Nader onderzoek moet zich richten op de verwekker van smetplekken, de epidemiologische eigenschappen en een evaluatie van middelen tegen smetplekken die op de markt zijn. Dergelijke onderzoeksplannen zijn in voorbereiding.